

regering sættes under overvågning, og at reelle og effektive sanktioner iværksættes, i det øjeblik der foreligger konkrete overtrædelser af de grundlæggende rettigheder.»

Er det sådan set ikke en meget præcis formulering, og burde Venstre med det, Venstres ordfører sagde for et øjeblik siden om stillingtagen i Europarådet, ikke kunne støtte det?

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Ulla Tørnæs, og så kan vi gå videre i ordførerrækken med hr. Per Stig Møller.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Hr. Henning Gjellerod citerer formanden for den liberale gruppe i Europa-Parlamentet, Pat Cox, der siger, at vi må finde en måde, hvorpå vi kan gøre op med denne kræftsvulst. Jeg er helt sikker på, at Pat Cox vil bruge ordets magt, hvis jeg må sige det på den måde, altså som en måde, hvorpå man med sine holdninger og gennem dialog overbeviser om, at Jörg Haiders udtalelser om nazismen er ækle, og at naturligvis ingen er enig i dem. Jeg er ret overbevist om, at også Pat Cox ønsker, at der skal findes en løsning på den situation, som en række statsledere i Europa har bragt det europæiske samarbejde i gennem indførelsen af sanktionerne.

Det får mig også til at sige til fru Pia Kjærsgaard, at min opfordring til statsministeren skulle netop gå på, at statsministeren kommer med et bud på, hvordan han som landets leder ser en løsning på den situation, som statsministeren jo har været med til at bringe Europa i. Og jeg er bestemt ikke enig i Guterres' smagsdommeri over for Jörg Haider. Jeg er ikke enig i Jörg Haiders politik, men omvendt må man også forstå, at Jörg Haider jo er demokratisk valgt i Østrig, og det berettiger naturligvis ikke Guterres til at kræve, at østrigerne pludselig stemmer anderledes, end de har gjort hidtil.

Per Stig Møller (KF):

Jeg har også lyttet med interesse til statsministerens tale, ikke mindst hans tale om demokratiet, og jeg må der sige, at jeg føler mig mere i overensstemmelse med statsretsprofessor Alf Ross og filosofen K.E. Løgstrup, som hver på deres måde sagde, at demokrati er en skikkelig måde at være uenig på.

Det, jeg har imod det, der er foregået mellem de 14 lande, er, at det har været en meget

uskikkelig måde, de har demonstreret deres uenighed på, og det er derfor, det er gået galt med forløbet, sådan som vi skal drøfte det her i dag. Det er jo ikke sanktionerne, sådan som nogle gerne vil gøre det til i deres forslag til vedtagelser, men forløbet, der er til debat under dette punkt på dagsordenen. Det næste kommer vi jo til.

Her har Nævnet jo klart tilkendegivet i går, at det burde have været indkaldt, og at man burde have rådført sig med Nævnet. Det er jo pointen i det her, og det var konklusionen i går, og det er det, vi fastslår med vedtagelsen, og som Folketinget så tilslutter sig.

Grundloven er jo ganske tydelig: Før større udenrigspolitiske beslutninger træffes, skal regeringen rådføre sig med Nævnet. Men der kan opstå situationer, hvor det er praktisk umuligt, medgav ordførerne for samtlige partier i sin tid ordføreren for det udvalg, som netop behandlede nævnsloven.

Det dilemma kan statsministeren have følt, og det kan enhver statsminister komme i, men det gjorde han altså ikke, fastslår Nævnet, for det må selvfølgelig være sådan, at man ikke kan kræve af et land, at det skal svare her og nu og binde sig til en politik, det ikke har fået mulighed for at gennemtænke, svare på stående fod på noget, det ikke har fået mulighed for at undersøge parlamentarisk, og, hvis ikke det tilslutter sig, så få at vide: Så kan I stå udenfor i mørket.

En sådan beslutningsproces ville ingen af os acceptere: Køb huset nu, eller du får ikke en chance! Men det er den, statsministeren har været i, og det er selvfølgelig fuldstændig uacceptabelt, og da skulle han have sagt: Jamen vi beslutter os på vores måde i Danmark, I hører fra os om et vist antal timer.

Ethvert land må have tid til at gøre sig sin stilling klar og overveje den med parlamentet. Politik er jo ikke en privat beskæftigelse for statsministrene, heller ikke for de 14, men udføres på et lands vegne, og her er det væsentligt, at statsministeren til enhver tid ved, hvordan landet ligger. Det vidste statsministeren ikke. Han vidste knap nok, hvor Udenrigsministeriet ligger.

Det er i grunden en uhyrlig beslutningsproces, at 14 statsministre pludselig binder 14 lande op på en sanktionspolitik uden om udenrigsministrene, uden om parlamenterne, oven i købet under et EU's formandskab, som man lader agere på alles vegne, som om det er en EU-